

הלכה ב מתניתין:

אחר שנתבאר במשנה הקודמת דין תרומת הלשכה, שהיו נוטלין ממעות התרומה הנתונות בלשכה, ונותנים אותן בקופות לצורך הקרבנות, ג' פעמים בשנה, מפרשת המשנה הבאה כיצד היתה התרומה נעשית:

א. בשלש קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה, שהיו מוציאים מהכסף הנתון בלשכה ונותנים אותו לתוך ג' קופות, שכל אחת מהן מחזקת ג' סאין.

וכתוב עליהן [על הקופות] אלף בית גימל, כדי לידע לאיזו קופה נתנו את המעות ראשונה, שמזו מסתפקים ראשונה.

רבי ישמעאל אומר: לא בלשון הקודש היה כתוב אותיות אלף בית גימל, אלא ביונית. היה כתוב עליהן, אותיות אלפא ביתא גמא. הואיל והיו רגילין בלשון יונית.

ב. אין התורם נכנס ללשכת השקלים לתרום את הלשכה לא בפרגוד הפות [בגד ששפתו כפולה מלמטה, שאפשר להניח תוך הכפל מעות], ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפילין, ולא בקמייע הנתון בתוך עור תפור, שיכול לפרוס התפר ולתת בתוכו מעות, שבכל אלו איכא למיחש שיחשדוהו שנטל ממעות הלשכה, והסתירם בתוכם.

כי שמא יעני, ויאמרו שגזל ממעות התרומה, ומשום עוון גזל הלשכה העני.

ויש להסתפק מאימתי מונין לו שנה זו: האם מעת לידתו או רק מזמן שבו הוא ראוי להקרבה, דהיינו משנהיה בן שמונת ימים.

ואמר רבי חייא: מדאמרין שוולד הנולד נמנה עם בני השנה שיום הוולדו בתוכה.

זאת אומרת: שגם ימים שהבכור מחוסר זמן" בהן, אף הם עולין לו לתוך שנתו.

כשם שמצרפין את כל הנולדים בתוך השנה לשנת מעשר אחת, אף על גב שעדיין הם "מחוסרי זמן" להקרבה. כך ביחס למנין השנים של בכור, מצרפין את אותם ימים שהוא "מחוסר זמן" בהן למנין ימי השנה שלו.

אמר רבי מנא אמר רבי יונה: אבא שמע לה [למד דין זה] שאפילו ימים שהבכור עדיין אינו ראוי להקרבה בהם עולים לו למנין שנה שלו — מן הדא [ממקרא זה].

שנאמר: "כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה".

ויש להקשות במקרא זה: הא כיצד זה יתכן שיש דין להקדיש בכור לה? הרי בכור קדוש הוא כבר ממעי אמו!

אלא ודאי, כוונת הכתוב ללמדנו שמשעת לידתו את מונה לו שנה.

ומה שאמר הפסוק הבכור אשר יולד "תקדיש", הכוונה היא לומר שקדושתו מתחלת מאז שנולד, שמאז מיד תמנה שנה ראשונה לקדושתו.⁽⁴⁸⁾

שבכור תם שחזי להקרבה אין מונין לו שנה אלא משמונה ימים, וכן נפסק להלכה ברמב"ם וטור.

48. מבואר כאן שגם בכור תם מונין לו שנה משעת לידתו. אולם בבבלי ראש השנה ו ב מבואר